

02

November 2021 Jaargang 9

NIEUWSBRIEF Nieuwsbrief

1

Column/ Colofon

3

Excursies en vrijwilligers werkzaamheden

4

Info Werkgroepen

5

Foto's in beeld

6

Herfstfeestje

Informatie bijenkomt over natuur in de stad

7

Jongeren vragen om steun

9

De mooiste vogelvriendelijke planten

12

Het belang van kritische depositiewaarden in het stikstofbeleid

15

Zorgen over gevolgen nieuw mestbeleid voor waterkwaliteit

19

Buiten de regio

20

Kort bericht

21

Vrijwilligers gevraagd

Werkgroep Flora en fauna Zwijndrechtse Waard

WetensWaard

Stichting Natuur en Landshap Zwiindrechtse Waard

Bestuur

Voorzitter	Wim Los	078-6100586
Secretariaat en sponsering	Cees Roosendaal	078-6101879 Postbus 11206
Penningmeester	Gert de With	078-6185939

Coördinatoren

Wergroep Flora en fauna	Ron Stevense	078-6120366
Natuureducatie	Lidy van der Lans-Exler	078 6812629
Ruimtelijke ordening	Martin de Bruin	078-6102822
Beheer 't Weetpunt Agenda planning	Harrie de With Cees de Baat	078-6823346 06 10732313

Eindredactie

Ron Stevense

Kopij voor het volgend nummer per e-mail naar rstevense@chello.nl

COLUMN

In deze nieuwsbrief iets over het milieu een eindeloos onderwerp en ben niet deskundig genoeg in om te bepalen wat goed en slecht is maar er is een probleem met ons milieu!

Soms dromen we van een oudhollands cultuur-landschap waar kleinschalige landbouw en natuur hand in hand gaan. Oudhollands? Graslanden te herstellen. Is dat nog mogelijk. Er zijn in verschillende kleine projecten is het een droom of noodzaak?

Klimaatop Glasgow bewijst wel dat het niet goed gaat met het milieu stikstof CO_2 alles wordt ons om de oren gegooit. Opvallend is dat de burger erop wordt aangesproken maar de industrie veel buiten schot blijft. Wordt het is niet tijd dat er echt wat gebeurt in Nederland.

Stikstofproblematiek in Nederland

Zoals u wellicht wel weet, hebben we in Nederland te maken met een stikstofprobleem. In principe is stikstof op zichzelf geen probleem, want het is een gas dat overal om ons heen is. Ongeveer 78% van alle lucht om ons heen bestaat uit stikstof. De natuur kan niet zonder en wij ook niet. Samen met zuurstof of waterstof wordt stikstof omgezet in stikstofoxiden en ammoniak. Dit zogeheten *reactieve stikstof* is onmisbaar voor alle vormen van leven op aarde, maar het wordt schadelijk als er te veel van is. **Sinds halverwege de vorige eeuw heeft de mens gezorgd voor een verdubbeling van de hoeveelheid reactieve stikstof in het milieu.** Stikstof daalt neer met neerslag en heeft verschillende bronnen, zoals industrie, verkeer en landbouw. Dus praat niet zoveel maar werk eraan!

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de "Stichting Natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard"

*Bezoekerscentrum: t 'Weetpunt
Develpad 169
3335AR Zwijndrecht*

Voor verdere informatie kunt onze website bezoeken

*Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard:
<http://www.natuur-zw.nl/Wordpress/>*

Redactie:

Eindredactie en eindverantwoordelijkheid: Ron Stevense

*Alle stukjes kunnen en activiteiten kunnen gemaild worden naar
rstevense@chello.nl*

Deze nieuwsbrief "vervangt de nieuwsbrief van de Flora en fauna Werkgroep Zwijndrechts Waard"

Milieu problemen uitstoot enz. Foto: Ron Stevense

Excursies Vrijwilligers werkzaamheden Activiteiten

Agenda 2021

WERKGOEP NATUURONDERHOUD ZWIJNDRECHTSE WAARD

Werkzaamheden in de Hooge Nesse polder/ Veerplaat

Natuur werkdag Hooge Nesse van 9.00-12.30 uur

Gegevens zie info bladzijde

6 november
Zaterdag

17 november
woensdag

27 november
Zaterdag

N a t u u r a c t i v i t e i t e n

Voor de jeugd
in / bij 't Weetpunt
Develpad 169, 3335 AR Zwijndrecht

Zaterdag 6 november 2021

Start 1 uur tot 3 uur

Natuurwerkdag

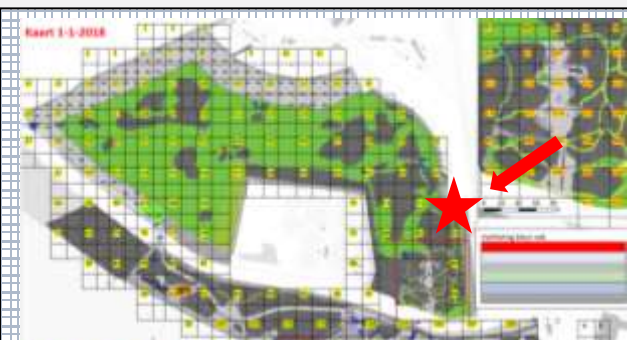
**We gaan samen met de landelijke natuurwerkdag klussen
en snoeien.**

Werkgroep Natuur Beheer Zwijndrechtse Waard

Locatie: Hooge Nesse/Veerplaat

KORTE INFORMATIE:

- 1 Steeds meer amfibieën op de Hooge Nesse na bouw dam
- 2 Enorme groei ruigte door veel regen dit jaar
- 3 Bramen blijft een probleem

Verzamelen bij de ingang Hooge Nesse/bij hsl-lijn. (Lindsedijk)

Aanvang: 9.00 uur - 12.30 uur
 Klaarzet team 8.30 uur bij van Nesse/ werkschuur
 Onder leiding van: Ron
 Info en afmelden bij: rstevense@chello.nl

Weersverwachting

Verwachte temperatuur: zie email voor werkgroep leden
 Weer:

Beheeractiviteiten:

Op het ogenblik zijn we bezig met de winter werkzaamheden. Dat is veel maaien en afvoeren. Ook de bestrijding van bramen staan hoog op het programma

Flora en Fauna Werkgroep Zwijndrechtse Waard

Vogelwerkgroep Zwijndrechtse Waard

Excursie werkgroep

Werkgroep nestkasten

KORTE INFORMATIE:

- 1 Meer natuurlijke overs maken. Er zijn meer mogelijkheden voor de gemeentes
- 2 Regenwater scheiden
- 3 Tuijn vergroening er bestaan ook poreus bestrating die water doorlaat
- 4 Zonnepanelen kut plaatsen
- 5 Is u huis geïsoleerd simpele oplossingen zijn soms voor handen
- 6

Flora en fauna werkgroep nieuws

We hebben in Nederland een water probleem soms is er te veel en soms is er te weinig. Dit jaar is er genoeg gevallen maar vorig jaar was het te droog. Het is belangrijk dat we mee gaan denken. Aals bevolking kunnen we ook zelf iets doen. Tegel uit de tuin? Waterafvoer dakgoot afkopelen en in een vijver laten lopen. Allemaal ideeën die zelf kunt uitvoeren en eerlijk ook ik ben schuldig dat ik dat niet allemaal gedaan heb. Maar als we met z'n allen een beetje wat doen dan zijn op de goede weg.

Ook gemeentes en waterschap kunnen veel meer doen. Meer water vasthouden in natuurgebieden en niet direct afpompen bij een beetje regen of juist overtollige water verzamelen in de natuurgebieden. Gemeentes kunnen gescheiden riolen maken van regenwater en rioolwater hier zijn al veel kansen gemist alleen al om financiële redenen en wat dacht u van groene daken de grote oppervlaktes zijn de industrieterreinen maar daken zijn ongeschikt vanwege het feit dat gewicht te groot is of worden en de daken te licht gebouwd. Betere constructies zouden in het bouwbesluit moeten komen dan kunnen er ook meer zonnepanelen geplaatst worden en groen daken.

Op de site van Ecosia kunt u een handje helpen door een boom te planten. Zo zie je maar als we ons een beetje inspannen kan er meer dan we denken. O ja ik zou een blz. vol kunnen maken met ideeën. Heeft u er één

<https://www.ecosia.org/>

FOTO'S IN BEELD

**Paddenstoelen
gefotografeerd
in het
develpark te
Zwijndrecht**

uur 1

Herfst feestje

Je verjaardag in de herfst vieren met al je vrienden. Creatieve feestelingen gingen aan de slag onder begeleiding van Sabine, mooie beschildeerde stenen was het resultaat.

De zon komt te voor schijn dus allemaal naar buiten, met een mandje in het handgekleurd blad zoeken en gevallen vruchten genoeg om een mooi herfststuk van te maken.

Een journaliste van de kinderkrant van de Drechtsteden "Jong 078" Linda te Veldhuis.

Was ook zeer benieuwd, en wilde graag een interview met de feestelingen, dat kon natuurlijk.

Nu kijken we allemaal uit naar de volgende editie van deze krant en kunnen we nog eens lezen, over dit verjaardagfeestje bij 't Weetpunt

't Feest team van 't Weetpunt

Sabine en Lidy

www.natuur-zw.nl

PERS BERICHTEN

Twee online informatiebijeenkomsten over Natuur in de Stad in november

De provincie Zuid-Holland heeft een groot oppervlak stedelijk gebied. Zuid-Holland heeft de natuurwaarden in de stad nodig voor het behalen van de natuurdoelen. Met behulp van zogeheten 'bouwstenen' en maatregelen als kruidenrijke bermen, groene daken, mussen- of vleermuiskasten zijn op verschillende plaatsen goede resultaten behaald om biodiversiteit te vergroten en te zorgen voor het beschermen en behouden van inheemse planten- en diersoorten in het stedelijk gebied. En dat is nodig, want met veel iconsoorten en de (beschermde) vogel- en habitatrichtlijn soorten gaat het niet goed.

29 oktober 2021

Heb je ook een idee dat bijdraagt aan meer Natuur in de Stad? Dan is meedoen aan een Webinar over Natuur in de Stad een aanrader!

Tijdens deze digitale bijeenkomst hoor en zie je meer over de aanpak van de Provincie Zuid-Holland om natuur in de stad te bevorderen en wissel je samen met de andere deelnemers goede

voorbeelden en ideeën uit. Niels de Zwarte van bureau stadsnatuur geeft een toelichting op de Bouwstenennotitie in het omgevingsplan in relatie tot biodiversiteit en iconsoorten.

Ook krijg je meer informatie over de **nieuwe subsidieregeling 'Natuur in de Stad'**, waarmee de provincie samen met Bureau Stadsnatuur en de Natuur en Milieufederatie concrete initiatieven gaat ondersteunen.

Geïnteresseerd?

De Webinars vinden plaats op:

- Dinsdag 16 november (van 15:00 – 16:30 uur)
- Of donderdag 25 november (van 19:00 – 20:30 uur).

Op 12 november vindt een bestuurlijk overleg plaats over 'Natuur in de Stad' voor gemeentebestuurders.

Aanmelden is noodzakelijk om van tevoren de toegangslink voor het Webinar te krijgen, dit kan via info@milieufederatie.nl en geef dan ook de datum van keuze aan

Jongeren gaan Rutte vragen om steun voor klimaatrechtvaardigheid

© Copyright ANP 2021 Jongeren gaan Rutte vragen om steun voor klimaatrechtvaardigheid

ROTTERDAM/LONDEN (ANP) - De klimaatambities moeten omhoog, er moet meer 'klimaatrechtvaardigheid' komen en jongeren moeten veel structureler worden betrokken bij het klimaatbeleid. Met die eisenlijst gaan Nederlandse jongerenvertegenwoordigers Aoife Fleming en Dennis Jansen naar de klimaattop, vertellen ze aan boord van de klimaatrein die zaterdag vanuit

Nederland vertrok richting de zogeheten COP26. De jongeren hebben maandagavond in Glasgow een diner met premier Mark Rutte op het programma staan.

"Ik wil naar het diner een jongen uit de Salomonseilanden meenemen en hoop dat de premier naar hem luistert. Hij kan vertellen dat de gevolgen van klimaatverandering er nu al zijn", vertelt Fleming. Diverse eilanden van de archipel in de Stille Oceaan dreigen nu al onder water te verdwijnen door een stijgende zeespiegel. Een lot dat ook Nederland zou kunnen treffen, maar waarschijnlijk pas op veel langere termijn.

Fleming wil Rutte duidelijk maken dat ook de Nederlandse inzet nog onvoldoende is. "Onze doelen lopen nog achter bij die van de EU en de ambities zijn nog te laag om de opwarming te beperken tot 1,5 graad", zegt ze. Verder zoeken zij en Jansen steun voor een initiatief om een principiële uitspraak over klimaatverandering te krijgen van het Internationaal Gerechtshof in Den Haag. Eilandstaat Vanuatu, die zich bedreigd voelt door klimaatverandering, is daar ook bij betrokken. De regering van Vanuatu en jongeren uit diverse landen hopen de Algemene Vergadering van de VN zo ver te krijgen dat die het hof om een oordeel vraagt.

Veel gewicht

Jansen legt uit dat zo'n oordeel niet bindend zou zijn, maar wel "veel gewicht draagt". "Hopelijk kan het landen ertoe aanzetten hun ambitie te verhogen." Klimatrechtvaardigheid moet wat hem betreft de rode draad zijn tijdens de conferentie. In het kort komt die term neer op een eerlijke verdeling van de lasten. Landen die het hardst worden getroffen door de gevolgen van klimaatverandering, zoals overstromingen en droogte, moeten volgens afspraken die al in 2015 in Parijs werden gemaakt hulp krijgen van rijke landen. Die hadden immers het grootste aandeel in de uitstoot van broeikasgassen die de opwarming veroorzaakt.

Hulp aan andere landen mag echter niet afleiden van onze eigen doelen, benadrukt Jansen. "We mogen het niet van ons afschuiven. Want hoe kun je anderen vertellen wat ze moeten doen als je het zelf niet op orde hebt?"

Doe mee met de klimaatmars!

Geplaatst op 18 oktober 2021

Zaterdag 6 november vindt een grote Klimaatmars plaats in Amsterdam. Vogelbescherming steunt de mars en roept op tot massale deelname.

Klimaatverandering vormt niet alleen voor mensen een grote bedreiging, maar zeker ook voor de natuur en voor vogels. Hele ecosystemen dreigen in elkaar te klappen. Denk maar aan de opwarming van de aarde die in de poolgebieden de broedvogels nekt. Of de verwoestijning die plaatsvindt. Of het verdwijnen van koraal. Of visetende vogels die verhongeren, omdat de vis zich verplaatst met de veranderende zee temperatuur.

Ook dichterbij huis dreigt het mis te gaan. Zeespiegelstijging en toenemende weersextremen vormen een bedreiging voor ons belangrijkste natuurgebied: de Waddenzee. Als wadplaten verdwijnen, kunnen de miljoenen vogels die van onze Waddenzee gebruik maken geen eten vinden of rustplekken tijdens hun reizen over de wereld.

Trekvogels zijn ook steeds vaker te laat terug in Nederland voor de insectenpiek die ontstaat als het warm genoeg is. Die insecten hebben de vogels nodig om kuikens groot te brengen.

Zorgvuldige locatiekeuze

Maatregelen om duurzaam energie op te wekken, zijn een goed idee, maar mogen niet ten koste gaan van vogels en natuur. We vragen om zorgvuldigheid bij de locatiekeuze van bijvoorbeeld windturbines of zonneparken. De natuur moet niet eerst het slachtoffer worden van de klimaatverandering en daarna van de noodzakelijke energietransitie.

Voortvarende aanpak

De klimaatverandering is desastreus – zeker in combinatie met de roekeloze manier waarop wij omgaan met leefgebieden van vogels, andere dieren en planten. Vogelbescherming pleit daarom voor een wereldwijde voortvarende aanpak van klimaatverandering. Dat is noodzakelijk voor de natuur en dus ook voor ons mensen. We staan niet boven de natuur, maar zijn er een onderdeel van. Nederland moet niet langer treuzelen.

Dus, doe ook mee met de Klimaatmars!

ANDER NIEUWS

De mooiste vogelvriendelijke klimplanten

Vogelbescherming Nederland

27-OKT-2021 - Een vogelvriendelijke, biodiverse tuin heeft voldoende schuilplekjes en biedt een uitgebreid voedselpalet. Insecten, bessen en zaden zijn daarbij onmisbaar. Met de juiste planten kom je al een heel eind. Zo vlak voor de winter is het een mooi moment om nog aan de slag te gaan. En wanneer je weinig ruimte hebt in de tuin, kun je nog altijd de hoogte in!

Klimplanten zijn overal goed voor. Het belangrijkste: u wordt er vast en zeker blij van, want ze bedekken een koude, kale muur of schutting, ze bloeien vrolijk, ruiken zoet en de bessentrossen geven troost aan uw herfsttuin of gevel. Ze gaan de hoogte in, dus hebben weinig plek nodig. Eén stoepsteen eruit is voldoende voor groen tot aan het dak.

Ook lokken klimplanten vlinders, andere insecten en vogels uit de buurt naar u toe. Ze bieden namelijk álles wat vogels willen. Voedsel (bessen of insecten) en rust- of nestplekken op veilige hoogte in de bos dichte stengels en bladeren. Snoei dus alleen voor of na het broedseizoen! Plant nu één of meer van deze zes eersteklas klimmers, nog voor het begint te vriezen.

1. Hop

Plant een hop voor de winterkoning! Deze inheemse slingerplant is vooral bekend als ingrediënt voor bier. Maar met zijn dichte bladerdek en artistieke, groene hopbellen is het een uitstekende plek voor het koepelnestje van die kleine bruine druktemaker. De hop bloeit in de nazomer, van augustus tot oktober, en verdraagt zon én schaduw.

De hop met de

kenmerkende groene bellen (Bron: Pixabay)

2. Klimop

Zwartkop in klimop (Bron: Pixabay)

De klimop heeft de fantastische eigenschap te bloeien met geelgroene bloemen als veel andere bloemen ermee stoppen (september-december). Als u dus in de buurt zit in het herfstzonnetje, hoort u gelukzalig gegons van de bijen en vlinders die toch nog wat lekkers vonden. De klimop groeit altijd en overal. Hij draagt zijn volle, zwarte bessen vroeg in het voorjaar en dan zijn de merel, spreeuw en houtduif niet weg te slaan. De sporadische zwartkop ook niet.

3. Winterjasmijn

De winterjasmijn bloeit hartje winter met geurende, gele bloemen. Ze ontluiken wonderlijk aan de bladloze twijgen. Hij vraagt niet veel en gedijt allicht, ook langs een muur op het noorden. Op zachte winterdagen in februari bezoeken de eerste insecten alweer de nog bloeiende bloemen. En als begin lente de mezen overschakelen van hun winterkostje (zaden) naar insecten, dan zoeken ze ook prompt in de winterjasmijn.

4. Klimhortensia

De klimhortensia bloeit in juni en juli en kan goed tegen schaduw. De grote, witte, samengestelde bloemen, die soms wel twintig centimeter in doorsnee worden, springen tussen het frisgroene blad uit. Knip de uitgebloeide bloemen niet af, want ze blijven gedroogd ook prachtig in de herfst en winter. Tussen de bladeren huizen spinnetjes en insecten en daar weten alle tuinvogels wel raad mee.

De kolibrievlinder is dol op nectar uit de (wilde) kamperfoelie (Bron: Pixabay)

5. Wilde kamperfoelie

Van juni tot september is vooral 's avonds de lucht vol en zwaar van de zoete geur van de meerkleurige kamperfoeliebloemen. Op zwoele zomeravonden ziet u nachtvlinders, die de nectar met hun tong eruit zuigen. Wij moeten de felrode bessen zeker niet eten, maar vogels hebben gelukkig geen last van het gif. De heggenmus en roodborst schuilen er graag.

6. Klimroos

Grote trossen klimrozen zijn de trots van uw zomertuin met hun open hartjes vol stuifmeel, vanaf juni tot aan de eerste nachtvorst. In het najaar zijn de bottels een magneet voor groenlingen en putters, die de zaden eruit frutselen. Handig: vogels pikken ook de rupsen en luizen uit de plant, zodat die niet de

overhand krijgen. De koperwieken en andere lijsters werken de hele rozenbottel met plezier naar binnen en wat overblijft op de plant is een kerstkaart waardig.

Mocht u nu overigens kramsvogels, koperwieken of andere lijsters in de tuin zien op de bessen, is het meteen leuk om dit door te geven. Tot en met 12 november loopt namelijk nog de Lijsters- en bessentelling 2021, een initiatief van SOVON. Door in het najaar bij te houden welke lijsters gebruik maken van de bessen in je tuin, krijgen we een beter beeld van het voedsel dat beschikbaar is voor doortrekkende en overwinterende vogels.

Lijsters zijn gek op bessen (Bron: Marc Scheurkogel)

Mijn vogeltuin

Als u wilt weten hoe u een vogelparadijs van uw tuin maakt en welke (klim)planten u nog meer kunt plaatsen, ga dan naar mijnvogeltuin.nl. Op basis van uw postcode kunt u daar nóg gericht aan de slag met u uw tuin, voor vogels in uw buurt. En met vogelvriendelijke beplanting doet u uiteindelijk niet alleen de vogels, maar ook uzelf een plezier.

Tekst: Vogelbescherming Nederland

Foto's: Pixabay (leadfoto: merelvrouwtje met een besje van de klimop); Marc Scheurkogel

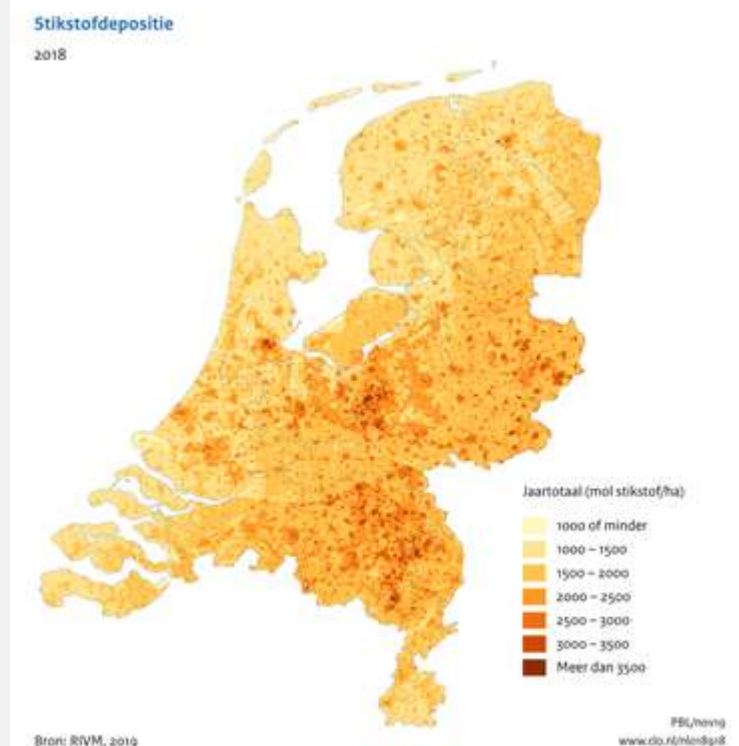
Het belang van kritische depositiewaarden in het stikstofbeleid

[SoortenNL](#)

2-NOV-2021 - Nederland heeft een enorme opgave om natuur te herstellen. Een forse vermindering van de stikstofdepositie is daarvoor noodzakelijk. In het stikstofbeleid speelt het begrip 'kritische depositiewaarde' een belangrijke rol. In dit artikel leggen we kort uit wat het begrip inhoudt en waarom het zo belangrijk is geworden.

[Deel deze pagina](#)

Kaartje stikstofdepositie in Nederland, 2018 (Bron: RIVM)

Nederland heeft al decennialang een stikstofcrisis. De omvangrijke uitstoot van stikstofoxiden, veelal vanuit verkeer en industrie, en van ammoniak, veelal vanuit de veehouderij, zorgen voor een hoge stikstofdepositie. De hoge stikstofdepositie heeft direct en indirect zeer negatieve gevolgen voor de kwaliteit van natuur en leidt tot een afname van de biodiversiteit. Sinds de Raad van State een streep zette door het Programma Aanpak Stikstof is Nederland op zoek naar een oplossing voor de stikstofproblematiek. Naar

aanleiding van een [technische briefing](#) van het Planbureau voor de leefomgeving aan de Tweede Kamer over haar rapport '[Naar een uitweg uit de stikstofcrisis](#)' richtte de discussie zich op het begrip kritische depositiewaarde.

De kritische depositiewaarde wordt gedefinieerd als 'de hoeveelheid depositie die een intact ecosysteem over langere tijd kan verdragen zonder dat significante schade optreedt aan de structuur of het functioneren van dat systeem'. Aangetaste ecosystemen zijn meestal gevoeliger en negatieve effecten nemen toe naarmate de kritische depositiewaarde langer wordt overschreden. De buffercapaciteit van de bodem tegen verzuring neemt geleidelijk af en zorgt voor een gebrek aan mineralen in het systeem,

bijvoorbeeld het kalkgebrek waar broedvogels onder lijden. Door de hoge beschikbaarheid van stikstof worden plantensoorten verdrongen door snelgroeiende soorten, verandert het bodemleven, en verdwijnen diersoorten die afhankelijk zijn van de verdrongen planten.

In het droge zandlandschap is stikstofdepositie de meest kritische drukfactor (Bron: Kars Veling)

Bij vergunningverlening helpt de kritische depositiewaarde om effecten van nieuwe activiteiten die bijdragen aan de stikstofdepositie te beoordelen. Indien de kritische depositiewaarde al wordt overschreden, veroorzaken deze nieuwe activiteiten, die meer stikstofdepositie als

gevolg hebben, zeer waarschijnlijk een verslechtering van de natuurkwaliteit. Een vergunning kan alleen worden verleend als een andere activiteit die bijdraagt aan de stikstofdepositie stop wordt gezet. Juridisch wordt dit mogelijk gemaakt door te salderen of door gebruik te maken van ruimte die is opgenomen in een stikstofbank.

Voor het beleid vormen kritische depositiewaarden wetenschappelijk onderbouwde grenswaarden voor de mate waarin de stikstofdepositie verminderd moet worden om verslechtering en onherstelbare beschadiging van ecosystemen te voorkomen. Beleidsmatig heeft de overheid zich verplicht om te zorgen dat het percentage van het areaal waar geen sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarden moet toenemen.

Vennen zijn erg gevoelig voor overschrijding van de kritische depositiewaarde (Bron: Kars Veling)

In 2025 moet dit ten minste 40 procent zijn, in 2030 ten minste 50 procent en in 2035 ten minste 74 procent. Nu is dat percentage slechts 25 procent. Het Planbureau voor de Leefomgeving waarschuwt in haar rapport '[Naar een uitweg uit de stikstofcrisis](#)' terecht dat

deze generieke en percentuele benadering niet per se een effectieve oplossing biedt voor de problematiek. Het is immers niet ondenkbaar dat in sommige gebieden, zoals de

Veluwe en de Peel, veel te weinig wordt gedaan om de stikstofdepositie te verminderen. Dat terwijl juist daar het risico op natuurverlies groot is. Het rapport '[Effecten van stikstofdepositie nu en in 2030](#)' (pdf; 6,3 MB) laat zien dat de urgentie voor vermindering van de stikstofdepositie in veel gebieden extra hoog is. Voor de bedreigde en aangetaste habitattypen in deze gebieden geldt namelijk dat herstelmaatregelen niet beschikbaar zijn of onvoldoende werkzaam bij de huidige te hoge stikstofdepositie.

De hoge en langdurige stikstofdepositie en achteruitgang van natuurkwaliteit hebben van kritische depositiewaarden een cruciaal begrip in het (internationale) stikstofbeleid gemaakt. Voor het behoud van biodiversiteit is het belangrijk dat de stikstofdepositie op zo veel mogelijk plaatsen zo snel mogelijk onder die kritische depositiewaarden wordt gebracht. Dat realiseer je niet met een percentuele doelstelling, maar met ingrijpende en effectieve maatregelen tegen de uitstoot van ammoniak en stikstofoxiden met prioriteit voor de meest kwetsbare gebieden.

Tekst: Prof. dr. ir. Franciska de Vries, hoogleraar Earth Surface Science aan de Universiteit van Amsterdam; Dr. Roland Bobbink, senior onderzoeker bij Onderzoekscentrum B-WARE; Dr. Ir. Arnold van den Burg, onderzoeker bij Stichting BioSFeer; Dr. ir. Raoul Beunen, universitair hoofddocent omgevingsbeleid aan de Open Universiteit; Dr. Sander Turnhout, strategisch adviseur van SoortenNL en kwartiermaker van Radboud Healthy Landscape

Foto's: Kars Veling

Kaartje: [RIVM](#)

Zorgen over gevolgen nieuw mestbeleid voor waterkwaliteit

Natuurorganisaties spreken hun zorgen uit over het nieuwe mestbeleid van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Dat nieuwe beleid zal er namelijk niet toe leiden dat ons water in 2027 schoon is en voldoet aan de Europese (water)doelen. Dat kan alleen met een grootschalige, duurzame transitie van de landbouw. Dit schrijven Vogelbescherming Nederland, Natuurmonumenten, LandschappenNL en de Natuur en Milieufederaties in hun reactie op het voorgestelde 7e 'Actieprogramma Nitraatrichtlijn'. Schoon water is essentieel voor onze natuur en biodiversiteit.

Het doel van het voorgestelde mestbeleid is om de waterkwaliteit te verbeteren. Het wil voorkomen dat de meststof nitraat in het oppervlakte- en grondwater terechtkomt. De natuurorganisaties steunen de verhoogde ambitie en de voorgestelde verplichte maatregelen in het Actieprogramma, maar geven aan dat alleen met een snelle omschakeling van intensieve naar extensieve landbouw de Europese waterdoelen op tijd gehaald kunnen worden.

Teo Wams, directeur Natuurmonumenten: "Tien jaar lang is geprobeerd met vrijwillige maatregelen ons water schoner te krijgen. Dat is niet gelukt. Op Europese kaarten kleurt Nederland rood vanwege de slechte waterkwaliteit. Nederland scoorde in 2019 zelfs het slechtste van alle Europese landen. Slechts 1 procent van al onze Nederlandse wateren krijgt de status 'goed'. Dat is dramatisch voor onze kwetsbare natuur. Een overschot aan meststoffen zorgt voor te voedselrijk water waardoor kwetsbare planten en dieren doodgaan."

Extra maatregelen nodig

Ook zijn verplichte bufferstroken langs water een voorwaarde om te zorgen dat er minder vervuilende stoffen in het water komen. Daarnaast pleiten de organisaties voor meer samenhang met ander beleid. Maatregelen die stikstof tegengaan, natuurontwikkeling bevorderen en water de ruimte geven dragen namelijk óók bij aan schoner water. De natuurorganisaties willen verder meer controle op mestfraude, onder andere door het fijnmaziger meten van concentraties nitraat in sloten.

Gebrek aan vooruitgang

Met het nieuwe Actieprogramma wil het ministerie van LNV aan de Europese Commissie weer toestemming vragen om meer mest in onze bodem te brengen. Dat is de zogenoemde derogatie. Het is zeer de vraag of die derogatie nogmaals verleend gaat worden. Vanuit de EU komen kritische geluiden over de Nederlandse waterkwaliteit en het gebrek aan vooruitgang om daar wat aan te doen. De eurocommissaris van Milieu heeft al aangegeven dat de maatregelen die het ministerie in het Actieprogramma voorstelt, geen blijk geven van de ernst van het Nederlandse waterprobleem.

De natuurorganisaties stellen verder dat het volledig behouden van de derogatie leidt tot minder economische prikkels om de landbouw te extensiveren. Het staat daarmee herstel van de natuur en biodiversiteit in de weg. Minder derogatie mag echter niet leiden tot meer gebruik van kunstmest, want dit is óók schadelijk voor het water. Alleen een algehele vermindering van het gebruik van meststoffen kan de druk op de waterkwaliteit verminderen.

Gevolgen voor moerasvogels

Hoge mestgift op landbouwpercelen zorgt ervoor dat door uitspoeling het grond- en het oppervlaktewater veel te voedselrijk wordt. En dat leidt ertoe dat zowel watervegetaties als de populaties van insecten en amfibieën verarmen in omvang en variatie. Hierdoor komen bijvoorbeeld kwetsbare moerasvogels als grote karekiet en zwarte stern in de problemen, zelfs in natuurgebieden. De hoge mestgift zorgt op de percelen zelf voor onder andere een eenzijdig, kruiden- en insectenarm grasland en verarming van de bodemfauna, met bijvoorbeeld maar één soort regenworm. Het is een van de belangrijkste oorzaken voor de achteruitgang van weidevogels, zoals de grutto.

Voor de volledige zienswijze die Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland, LandschappenNL en de Natuur en Milieufederaties hebben ingediend.

Klimaattop in Glasgow

KLIMAATTOP IN GLASGOW...

MAAR PAPA,
ALS HET KLIMAAT ZO TOP IS,
WAAROM KOMEN AL DIE REGERINGS-
LEIDERS DAN BIJ ELKAAR?

GOED ZO JONGEN, JIJ BEGRIJPT HET.
DE KLIMAATCRISIS IS DE ZOVEELSTE
ANGSTHOAX VAN DE ELITE OM ONS
ERONDER TE KRIJGEN...

Gemiva winkel in het Weetpunt

GEMIVA-SVG GROEP

Samen maken we het verschil

Vogelhuisjes
Kaarsen
Decoratie
Aardewerk
Vogelvoerbakjes
En nog veel meer leuke
dingen voor u huis
U steunt hier Gemiva
het Weetpunt

Contante betaling

In de regio

Bufferblocks vangen regenwater op

Op dit moment werkt de gemeente Zwijndrecht aan de herinrichting van de Jeroen Boschlaan. Bij deze herinrichting wordt er rekening gehouden met waterberging door het plaatsen van zogenoemde bufferblocks. Deze bufferblocks vangen bij regenval het water op en laat het water langzaam in de bodem zakken. Het toepassen van de bufferblocks is een pilot. Als het een succes blijkt, zal de gemeente het bij meerdere projecten toepassen. Met de plaatsing van de bufferblocks wordt er bijgedragen aan een klimaat adaptieve toekomstbestendige gemeente.

Hevige hoosbuien zijn het bewijs dat klimaatverandering grote gevolgen heeft voor de leefomgeving. Bij de (her)inrichting van de wijken houdt de gemeente rekening met klimaatbestendigheid en waterrobuustheid. De gemeente past verschillende methodes toe die moeten zorgen voor waterberging. Er wordt vooral gekeken naar de manier waarop je water kunt bergen op parkeerplekken. Ook onderzoekt de gemeente breed hoe om te gaan met de bodem en hoge waterstanden in Zwijndrecht.

Kort WetensWaard

Klimaatpsycholoog kan helpen

De meeste mensen willen wel duurzaam leven. Ze hebben alleen geen zin in gedoe zoals verbouwingen of langer reizen. Klimaatpsycholoog Gerdien de Vries weet hoe je mensen over die drempel kan helpen. Ze werkt aan de TU Delft en brengt daar de 'gedoefactor' onder de aandacht van de ingenieurs.

**vrijwilligers
gevraagd!**

M/V

Vrijwilliger worden?

Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard

Wij bieden u de mogelijkheid aan om een (korte of eendaagse) cursus te volgen.

Er zijn vele mogelijkheden informeer gewoon eens!

Werkgroep Flora en fauna

Werkgroep Weetpunt

Vogel Werkgroep

Werkgroep natuuronderhoud

Boeren adviseren met erf beleid

**O.a. door het maken en plaatsen van
vogelkasten**

**Gastvrouw of gastheer voor het
“Weetpunt”**

Vogeltellers

**Vogels tellen is leuk en kan eenvoudig
beginnen**

Excursies leiders

Werken in de natuur Hooge

|Nesse/Veerplaat

Folder beschikbaar